

Helbred er vigtigt i forhandlingerne om klimaforandringer

Var det en ide med en task force under Lægeforeningen?

For seks år siden i september 2009 holdt Lægeforeningen sammen med World Medical Association (WMA) et seminar i København om helbred og klimaforandringer. Seminaret var med til at lede til WMA Declaration of Delhi on Health and Climate Change [1]. I oktober 2009 udkom Ugeskrift for Læger som temanummer om klimaforandringer og sundhed. Det var få måneder før COP15-mødet sluttede uden en international aftale om klimaforandringer, og hvor sundhed ikke fik den plads i forhandlingerne, som mange læger havde håbet. Siden da er der skrevet om emnet mindre end ti gange i Ugeskrift for Læger. I samme periode har British Medical Journal og The Lancet hver bragt ca. 500 indlæg om emnet.

Læger og miljøbeskyttelse

I Delhi-deklarationen opfordres læger bl.a. til at advokere for miljøbeskyttelse og at arbejde for at reducere resurseforbrug i deres professionelle aktiviteter, til at informere om miljø og sundhed og skaffe mere viden om helbredseffekter som følge af klimaforandringer samt overvåge udviklingen.

Var interessen i 2009 ubegrundet, siden debatlysten og forskningsaktiviteten blandt danske læger har været så begrænset? Der er flere tegn på, at global opvarmning siden 2009 har bidraget til nye sundhedsudfor-

dringer. Klimaforandringer er mistænkt for at bidrage til den øgede forekomst af *Echinococcus multilocularis* blandt ræve i Danmark [2] og af chikungunyavirus i Europa [3]. Skybrud og havvand har flere gange siden 2009 medført oversvømmelser og dårligt indeklima i ramte huse på grund af skimmelvækst. Den stærkt allergene plante bynkeambrosie breder sig, men er fortsat ikke almindelig [4]. Der er dog så vidt vides ikke påvist øget sygdomsforekomst som følge af disse fænomener i Danmark. En større udfordring kan flygtninge fra Syrien vise sig at være, når de efter ophold i lejre og lang tids flugt kan få behov for lægehjælp i Danmark. I et nyligt publiceret studie sandsynliggør man, at gentagne voldsomme tørkeepisoder forud for oprøret i Syrien sandsynligvis har været påvirket af klimaforandringer og har bidraget til den sociale uro [5]. Det var således berettiget, at WMA allerede i 2009 opfordrede læger og myndigheder til at forberede sig på sådanne situationer [1].

Savner viden

Ligesom man ikke med sikkerhed kan tilskrive en ekstremt varm sommer med mange skybrud til den globale opvarmning, kan man ikke med sikkerhed tilskrive ovennævnte fænomener dertil. Men meget taler for sammenhængene, og uden forskning og

debat kommer vi ikke svarene nærmere. Vi savner stadig viden om udbredelsen og den sundhedsmæssige betydning af ovennævnte fænomener, ligesom vi savner viden om, i hvilket omfang danske læger har ændret forbrugsmønstre og resurseforbrug på klinikker og hospitaler.

I år skal der være COP21-møde i Paris. Som i 2009 fylder sundhed i forhandlingerne ganske lidt. Læger og andre sundhedsprofessionelle forsøger at råbe politikerne op og få dem til at forstå, hvor central sundhed er i flere af forhandlingerne. Både som en del af udfordringen og som en del af løsningen. Begrænsning af luftforurening har f.eks. ud over positiv effekt på klimaet også betydelige positive effekter på sundheden og sænker dermed omkostningerne ved at nedsætte CO₂-udslippet. Lad os håbe at COP21 ud over at nå frem til en aftale også i større omfang inddrager menneskers sundhed i denne. Lægeforeningen opfordres til at udtrykke sin tilslutning til dette i den Joint Declaration, der bl.a. med støtte fra WMA blev udsendt i juni 2015 [6]. Måske var det også en idé med en task force under Lægeforeningen, der med årlige rapporter kunne følge udviklingen på området, således at vi ikke igen om seks år skal se tilbage på en tilsvarende mangel på aktivitet? ♦

Se svar næste side ▶

LITTERATUR

1. www.wma.net/en/30publications/10policies/c5/index.html (9. sep 2015).
2. Atkinson JA, Gray DJ, Clements AC et al. Environmental changes impacting Echinococcus transmission: research to support predictive surveillance and control. Glob Chang Biol 2013;19:677-88.
3. Dogan AD, Bunes K, Skarphéðinsson S. Tropesygdommen chikungunyafeber er kommet til Europa. Ugeskr Læger 2013;175:1716-9.
4. http://naturstyrelsen.dk/naturbeskyttelse/artsleksikon/planter/froeplanter/blomsterplanter/bynke-ambrosie/ (9. sep 2015).
5. Kelley CP, Mohtadi S, Cane MA et al. Climate change in the fertile crescent and implications of the recent Syrian drought. PNAS 2015;112:3241-6.
6. www.wma.net/en/20activities/30publichealth/30healthenvironment/10climate/Projet-communiquer---EN-version-finale.pdf (9. sep 2015).

Afdelingslæge Jakob Hjort Bønløkke, Arbejdsmedicinsk Klinik, Aalborg Universitetshospital og Institut for Folkesundhed, Aarhus Universitet. E-mail: jahb@rn.dk

INTERESSEKONFLIKTER: ingen.

Repl!k